

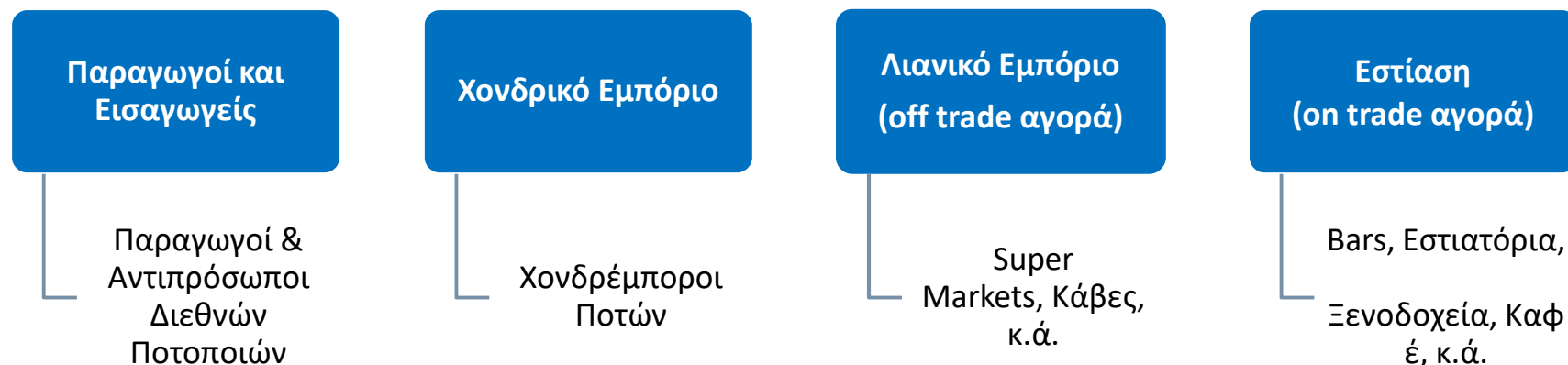
Η Συνεισφορά και οι Προοπτικές του Κλάδου Αλκοολούχων Ποτών στην Ελλάδα

Νίκος Βέττας,
Γενικός Διευθυντής IOBE,
Καθηγητής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Οριοθέτηση του κλάδου αλκοολούχων ποτών

- Στα **αλκοολούχα ποτά** περιλαμβάνονται το **ουίσκι**, τα **λευκά ποτά** (βότκα, τζιν, ρούμι, τεκίλα), τα **λικέρ**, το **κονιάκ/bandy**, τα **τοπικά αποστάγματα** (ούζο, τσίπουρο κ.ά.) και τα **RTD's** (Ready-to-Drink Cocktails).
- Ο κλάδος των αλκοολούχων ποτών εντάσσεται στον ευρύτερο κλάδο **οινοπνευματωδών ποτών**, ο οποίος εκτός από τα αλκοολούχα ποτά, παράγει και διαθέτει **μπύρα** και **κρασί**.

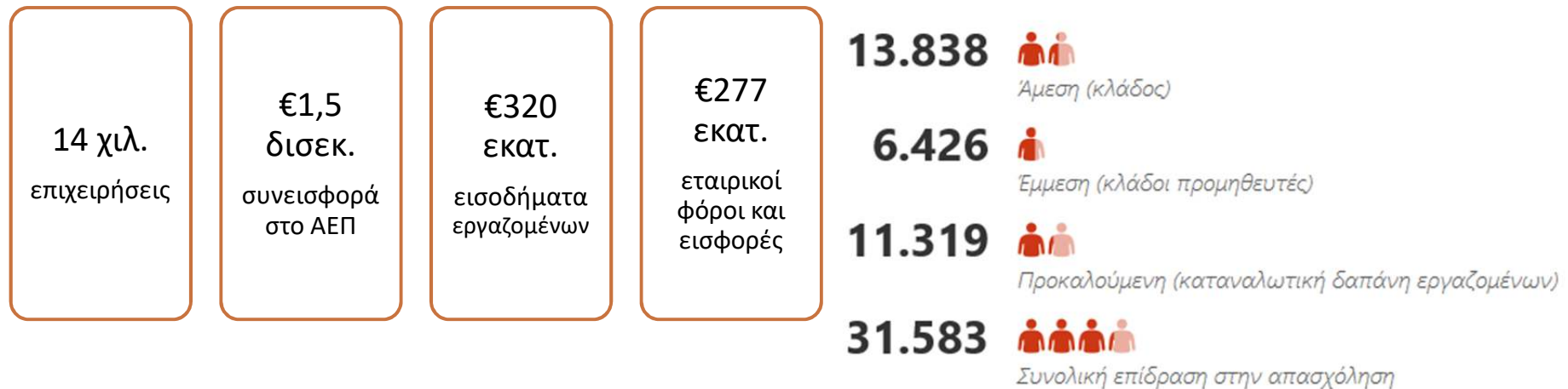
Η αλυσίδα αξίας του κλάδου αλκοολούχων ποτών περιλαμβάνει τα εξής επίπεδα:

Ο αντίκτυπος του κλάδου στην Ελληνική Οικονομία το 2016 (Sector's footprint)

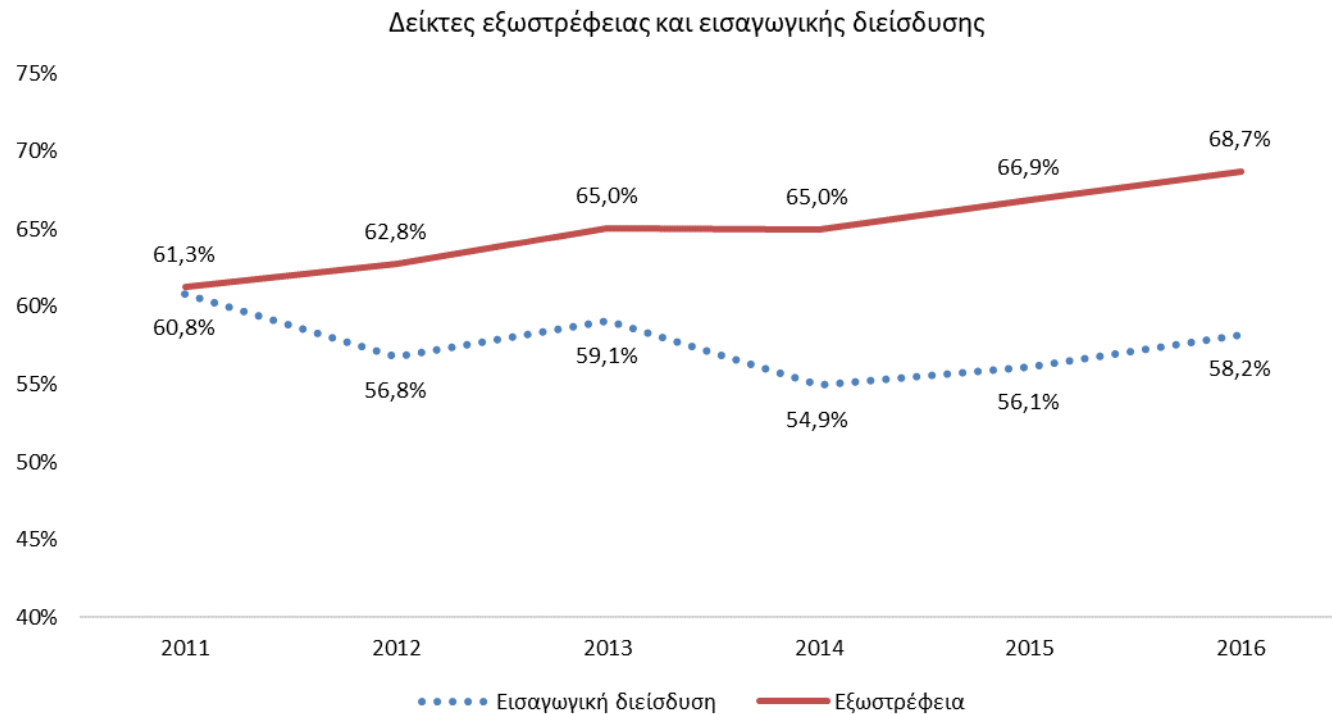
Σημαντική συμβολή στην ελληνική οικονομία σε όρους απασχόλησης με πάνω από **31 χιλ. εργαζόμενους πλήρους απασχόλησης**

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Ταυτόχρονα, η εγχώρια παραγωγή αλκοολούχων έχει δυναμική παρουσία

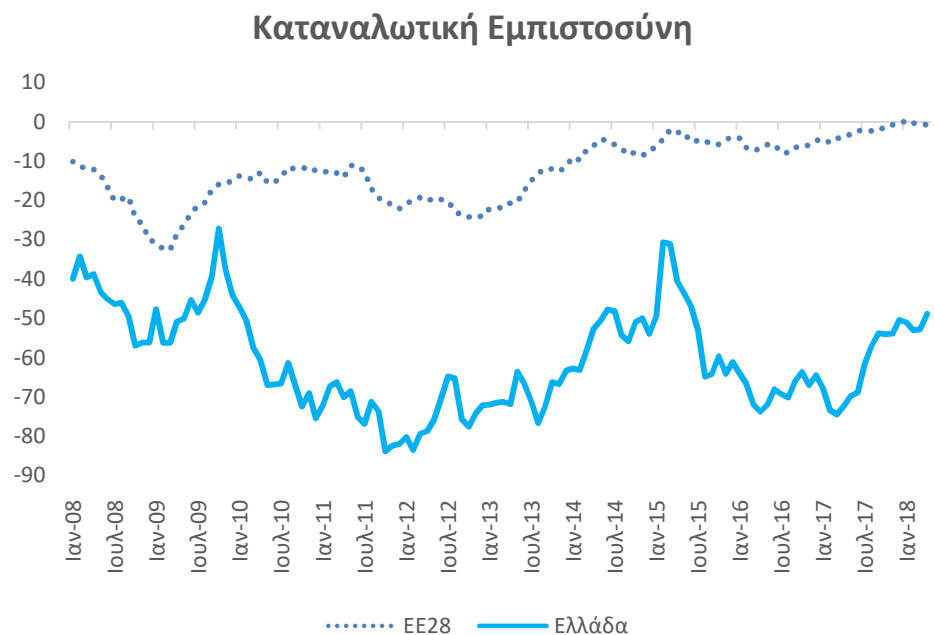
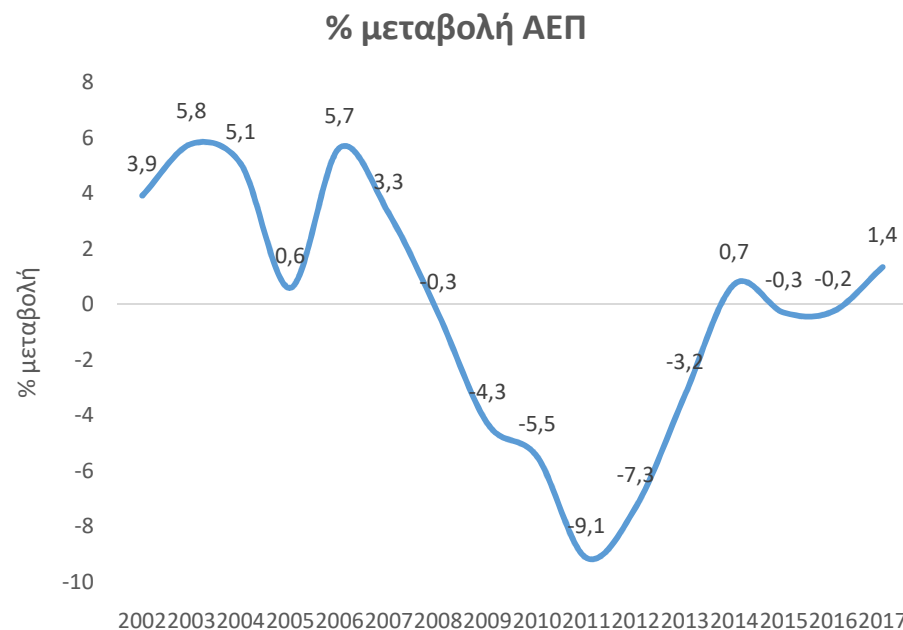
- Αύξηση του δείκτη εξωστρέφειας μέχρι το 2016, με τόνωση των εξαγωγών

Δείκτης εξωστρέφειας (εξαγωγές προς εγχώρια παραγωγή)
Δείκτης εισαγωγικής διείσδυσης (εισαγωγές προς κατανάλωση)

Το μακροοικονομικό περιβάλλον έχει απομακρυνθεί από την έντονη αβεβαιότητα του παρελθόντος, παραμένει όμως εύθραυστο σε εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες

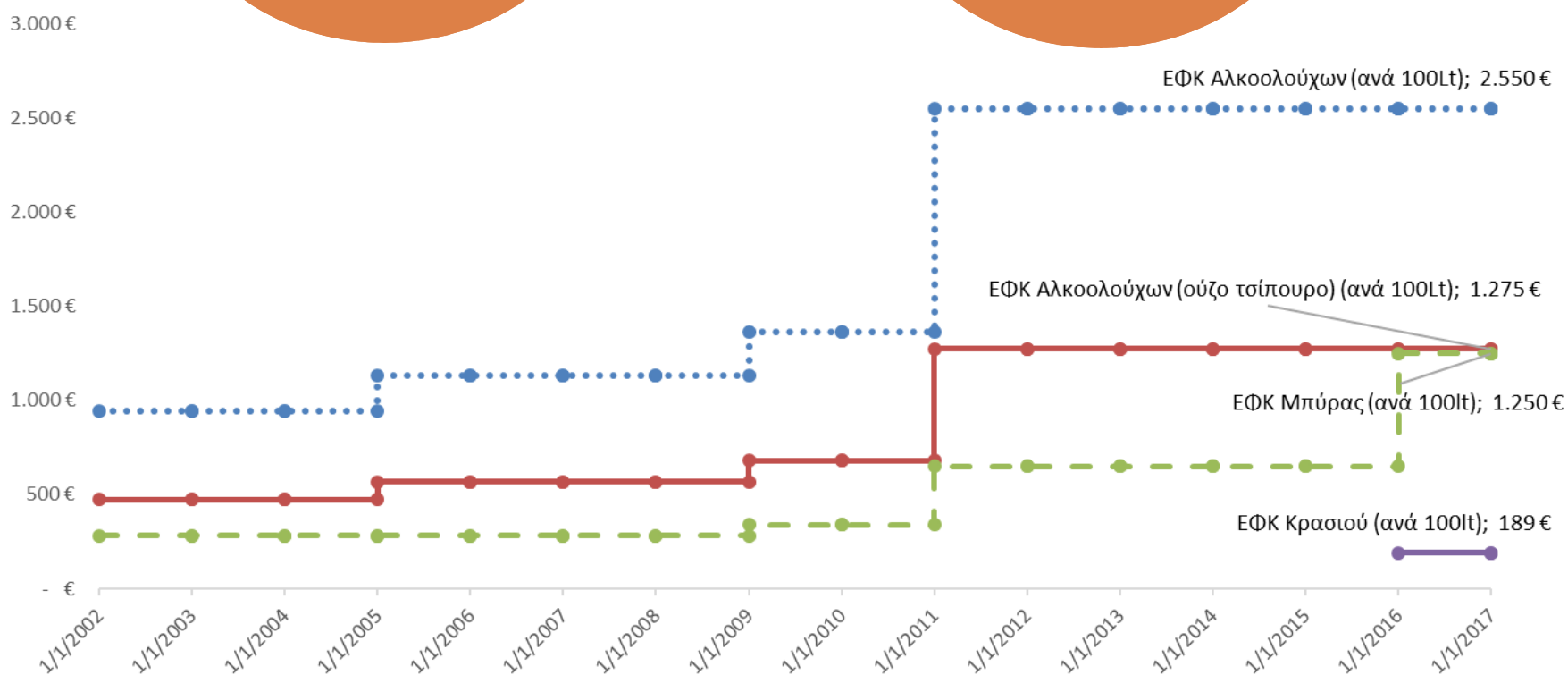
- Έχει χαθεί το ¼ του ΑΕΠ στη διάρκεια της περιόδου 2008-2013
- Στασιμότητα την 3τία 2014-2016, ανάκαμψη το 2017
- Η αύξηση της ανεργίας έως και στο 27%, επιδείνωσε την αγορά εργασίας, ενώ έχει παγιώσει χαμηλά επίπεδα καταναλωτικής εμπιστοσύνης, παρά την αποκλιμάκωση της ανεργίας (~20%)

Οι ειδικές συνθήκες στον κλάδο ποτών έχουν επιδεινωθεί από την αρχή της κρίσης

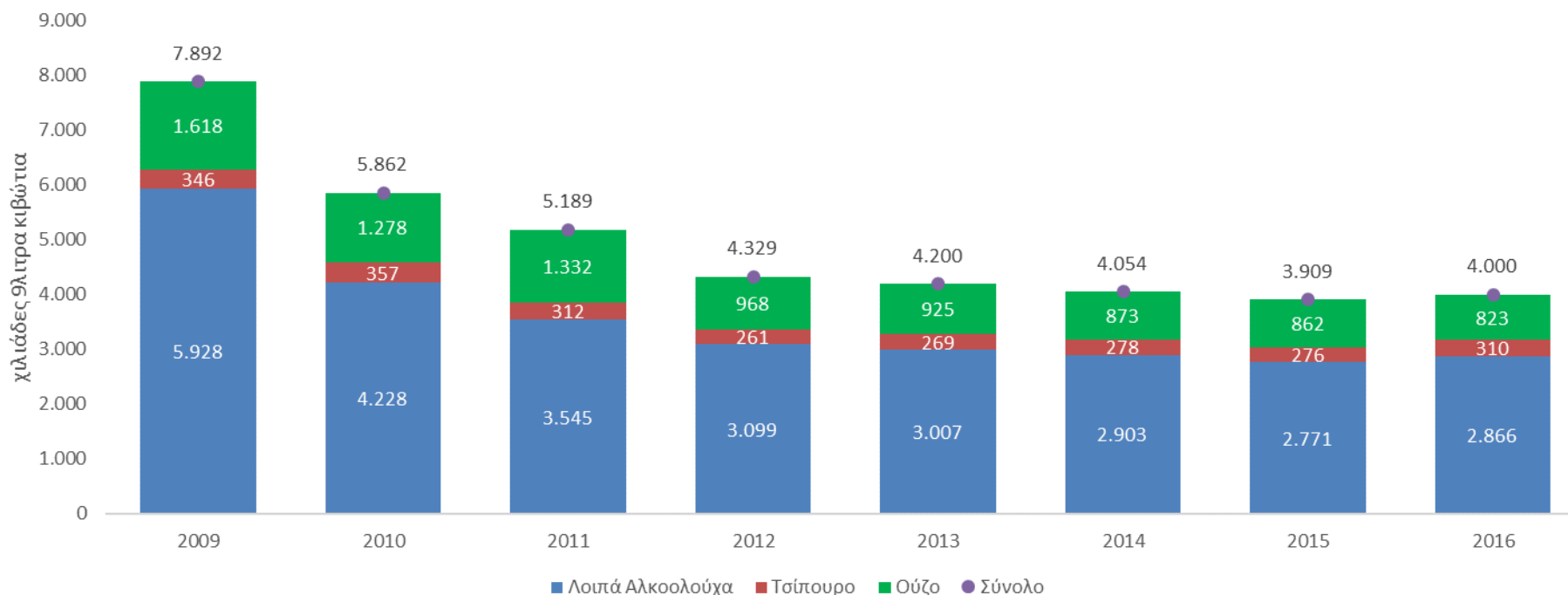
+125% του ΕΦΚ σε σύγκριση με το φορολογικό καθεστώς 2005-2008

+5 μονάδες ΦΠΑ 19% → 24%

Πτώση της καταγεγραμμένης κατανάλωσης αλκοολούχων

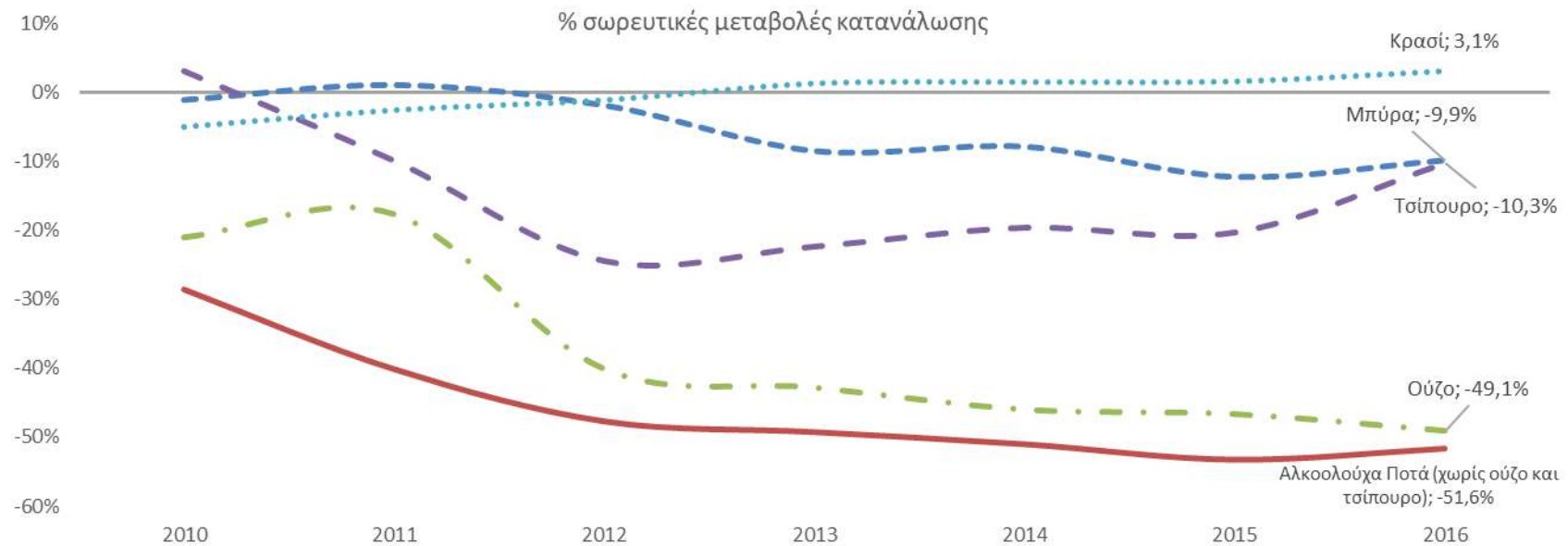
- Η μείωση των εισοδημάτων με την ταυτόχρονη αύξηση της φορολογίας έχουν προκαλέσει σημαντική πτώση της κατανάλωσης
 - ▣ Στο ούζο η κατανάλωση περιορίστηκε 823 χιλ. 9λιτρα κιβώτια, έναντι 1.618 το 2009
 - ▣ Στο επίσημο τσίπουρο η μείωση ήταν περιορισμένη, (στα 310 χιλ. 9λιτρα κιβώτια το 2016)
 - ▣ Στα λοιπά αλκοολούχα η κατανάλωση το 2016 ήταν 2,8 εκατ. 9λιτρα κιβώτια, έναντι 5,9 εκατ. το 2009

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών, Γενικό Χημείο Κράτους, Ανάλυση ΙΟΒΕ.

Διαφορετικές οι επιπτώσεις ανά κατηγορία ποτών

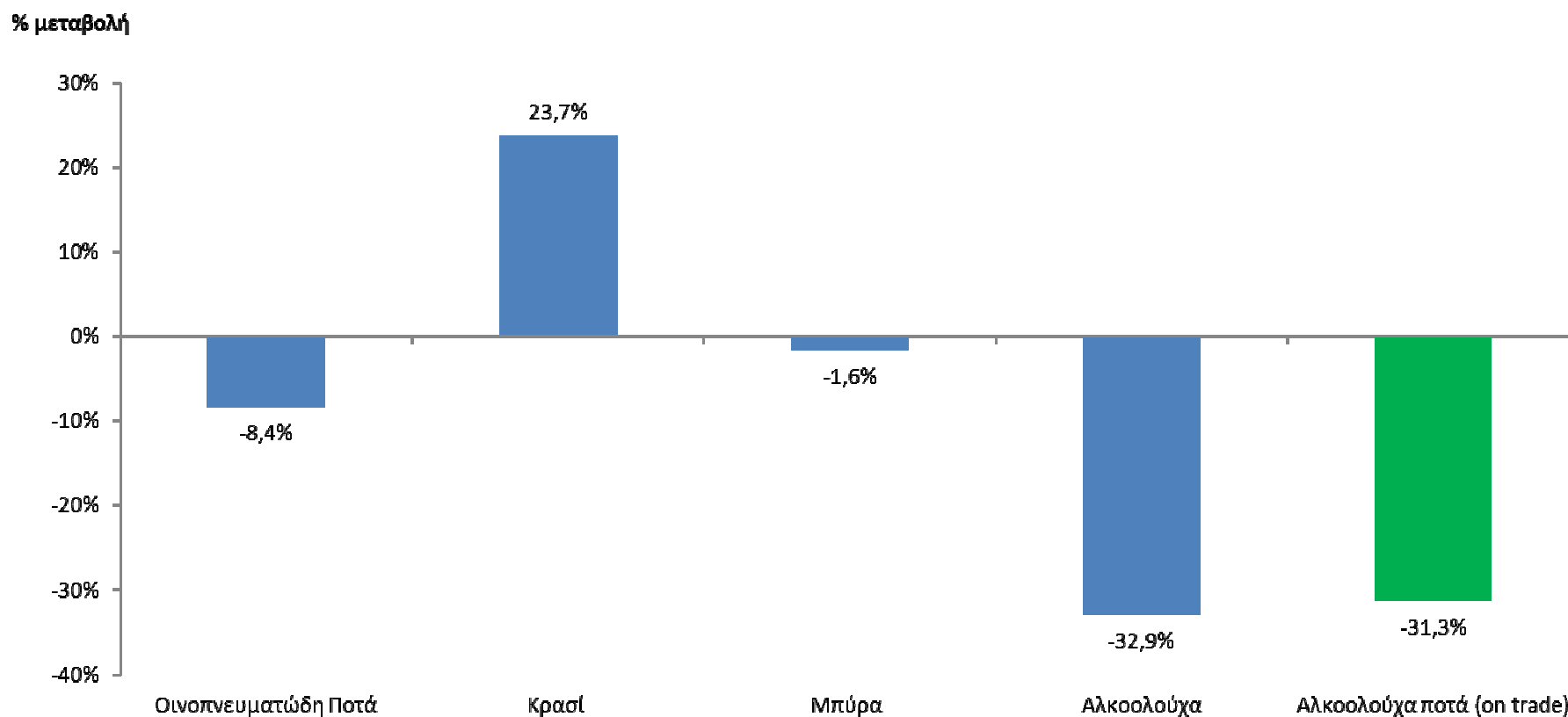
- Η διαφορετική φορολόγηση και η αλλαγή των καταναλωτικών προτύπων στη διάρκεια της ύφεσης, επηρέασαν διαφορετικά τις κατηγορίες οινοπνευματωδών ποτών
 - ▣ Πτώση περίπου 50% στα αλκοολούχα και στο Ούζο
 - ▣ Σε μπίρα και τσίπουρο η μείωση ήταν αρκετά περιορισμένη (~10%)
 - ▣ Στο κρασί σημειώνεται άνοδος

Πηγή: Γενικό Χημείο Κράτους, IWSR, Ανάλυση IOBE.

Η πτώση της κατανάλωσης αποτυπώνεται και από τα στοιχεία των Προϋπολογισμών των Νοικοκυριών (ΕΛ.ΣΤΑΤ.)

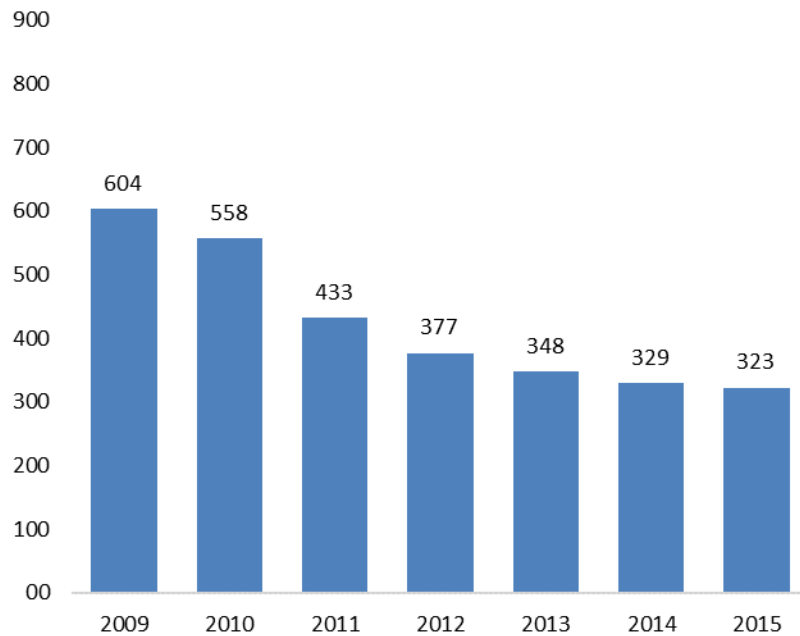
Περιορισμένη υποχώρηση της κατανάλωσης στην μύρα, αύξηση στο κρασί και σημαντική πτώση στα αλκοολούχα

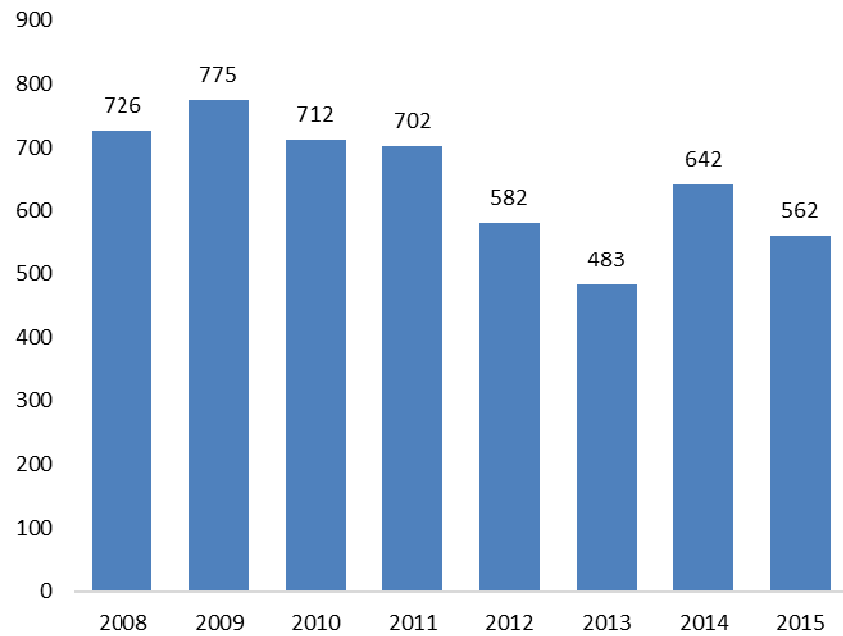
Υποχώρηση του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων του κλάδου

- Σχεδόν 50% πτώση των πωλήσεων στις εταιρείες παραγωγής και εισαγωγής
- Κάμψη στις πωλήσεις των εταιρειών χονδρικού εμπορίου ποτών
- Επιπτώσεις και στην απασχόληση

εκ. ευρώ Κύκλος Εργασιών εταιριών παραγωγής και εισαγωγής αλκοολούχων ποτών

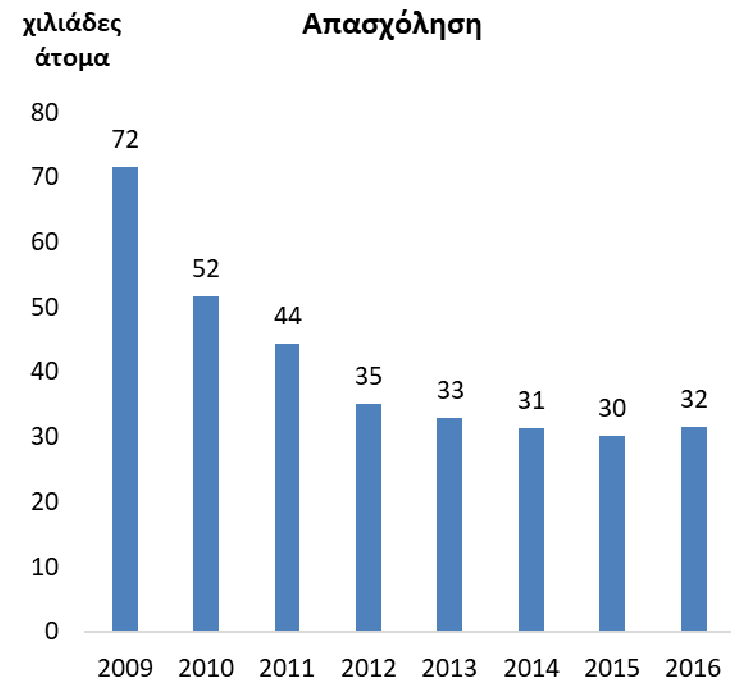
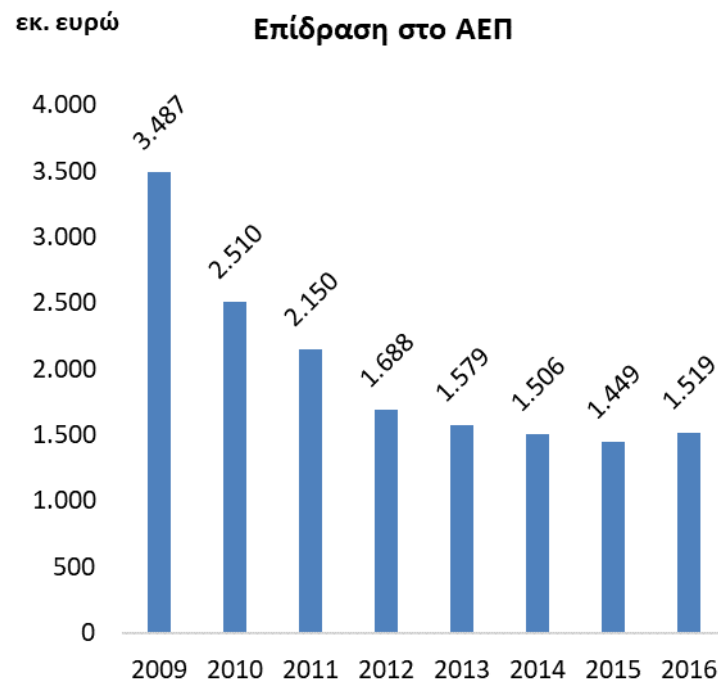
εκ. ευρώ Κύκλος Εργασιών στο Χονδρικό Εμπόριο ποτών

Οι επιπτώσεις από την πτώση της αγοράς επεκτείνονται στο σύνολο της οικονομίας

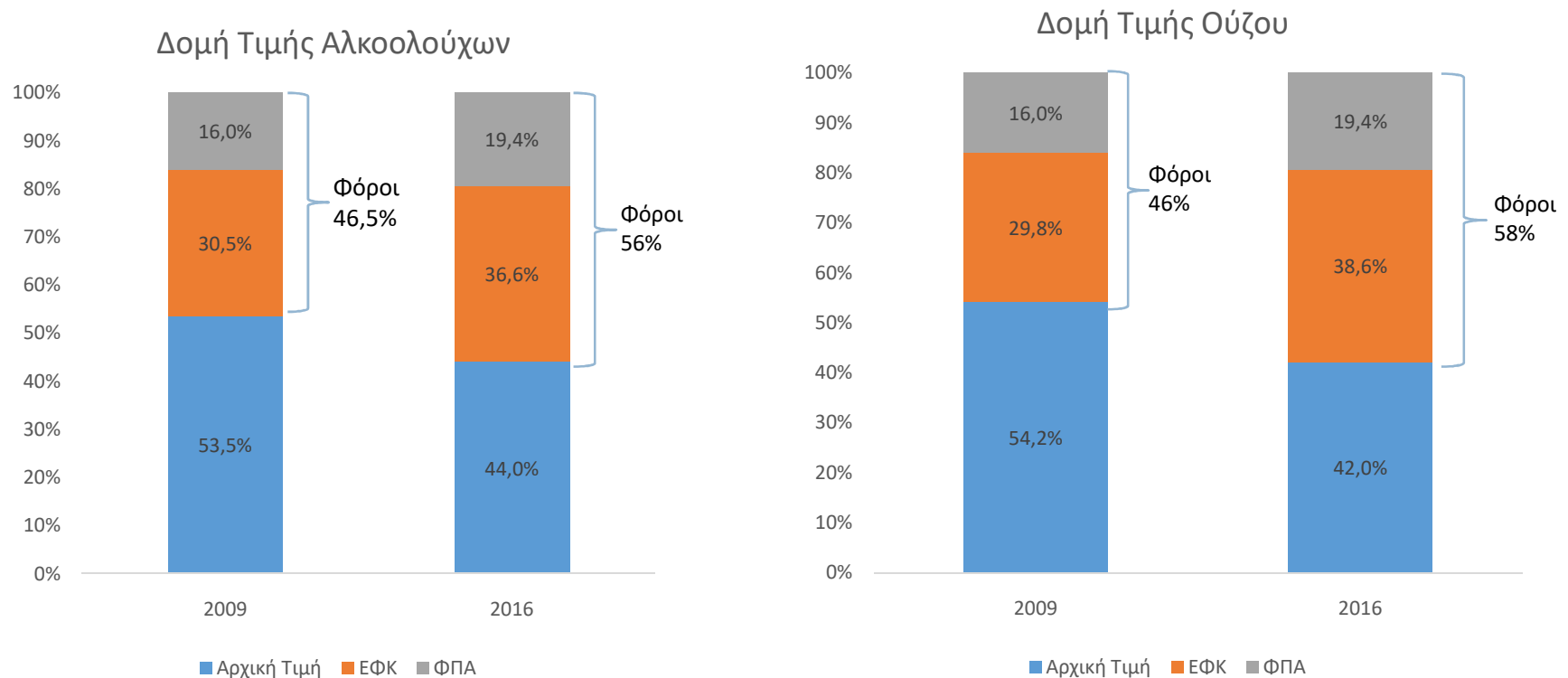
Η πτώση των πωλήσεων μείωσε τη συνολική συμβολή του κλάδου στο €1,5 δισεκ. το 2016, έναντι υπερδιπλάσιου αποτυπώματος στην οικονομία το 2009 (€3,5 δισεκ.)

Περίπου 40 χιλ. θέσεις εργασίας χάθηκαν την περίοδο 2009-2016, λόγω της πτώσης της αγοράς αλκοολούχων

Η αύξηση της φορολογίας άλλαξε τη δομή τιμής των αλκοολούχων ποτών

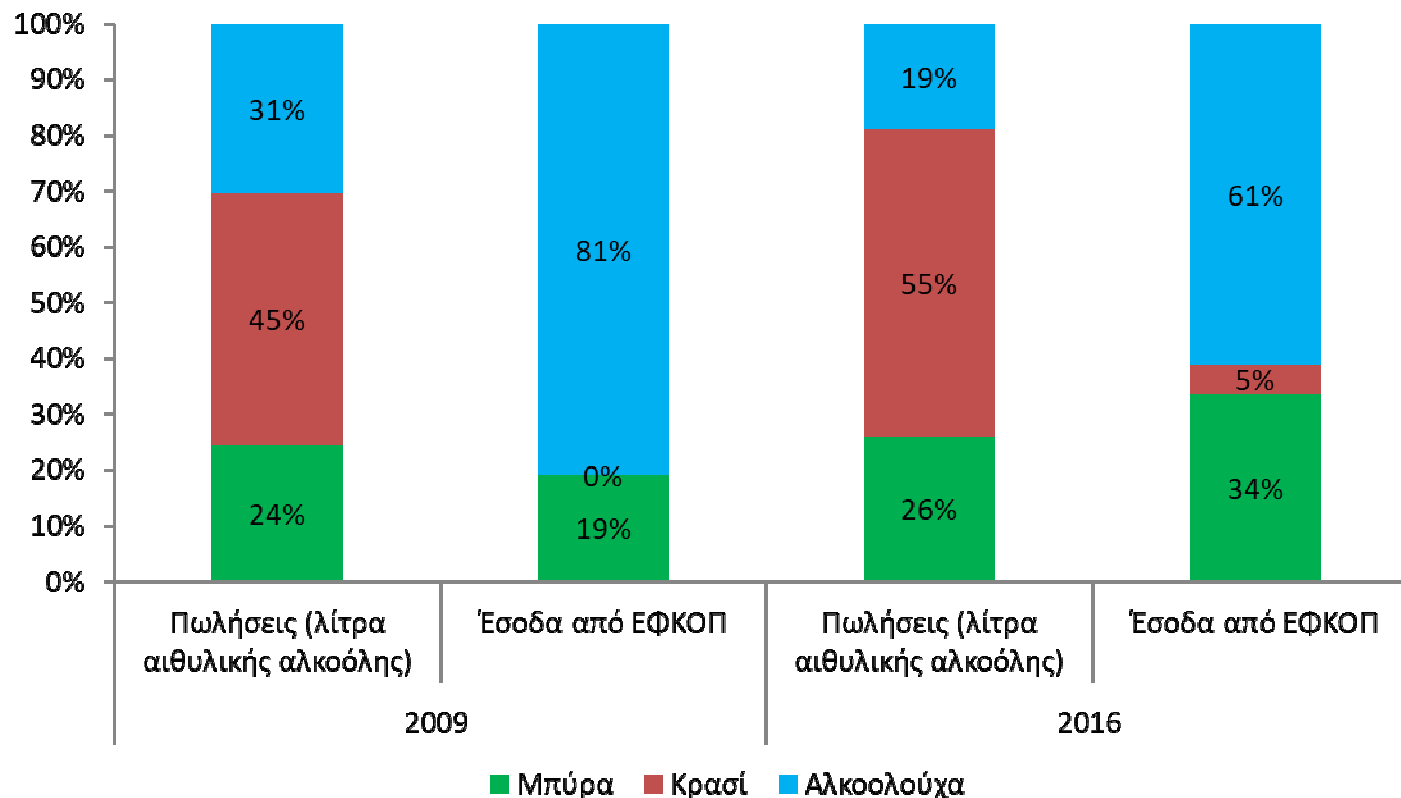
- Η αύξηση κατά 125% των φορολογικών συντελεστών οδήγησε σε αύξηση κατά 35% των τελικών τιμών, επηρεάζοντας τη δομή τιμής
- Η αναλογία του ΕΦΚ στην τελική τιμή προϊόντος ανήλθε στο **36,6%**, από 30,5% το 2009, ενώ συνολικά το 56% της τελικής τιμής αφορά ΕΦΚ και ΦΠΑ
- Μεγαλύτερη επιδείνωση στην τιμή του ούζου, σχεδόν το 60% της τελικής τιμής αποτελείται από φόρους

Τα αλκοολούχα συμμετέχουν δυσανάλογα στα φορολογικά έσοδα, με βάση τις πωλήσεις αιθυλικής αλκοόλης

Τα αλκοολούχα αποτελούν το 20% των πωλήσεων αιθυλικής αλκοόλης, συνεισφέροντας το 61% των φόρων

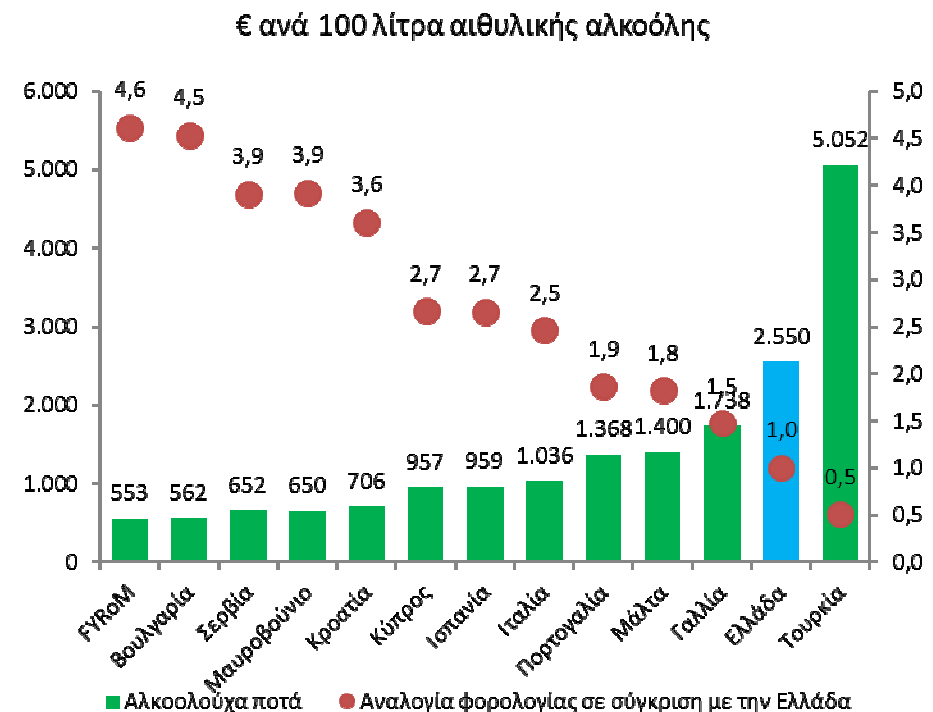
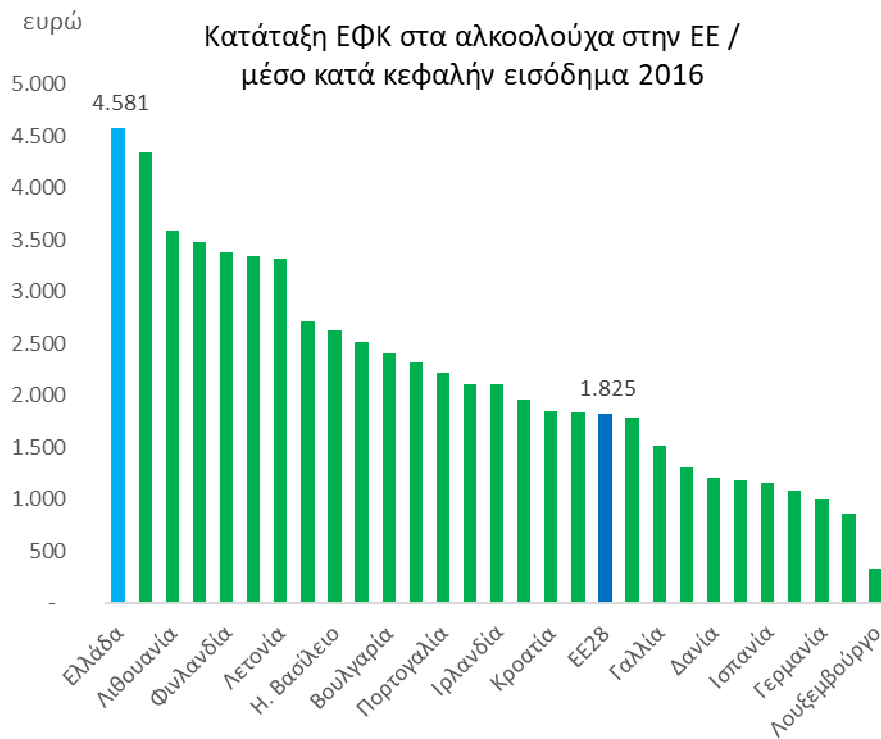
Αναλογία Πωλήσεων αιθυλικής αλκοόλης και Εσόδων 2009 & 2016

Ο ΕΦΚ στην Ελλάδα έχει αναρριχηθεί σε υψηλές θέσεις

- Συγκριτικά με το διαθέσιμο κατά κεφαλήν εισόδημα βρίσκεται στις πρώτες θέσεις μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών και πολύ υψηλότερα από το μέσο όρο της ΕΕ28...

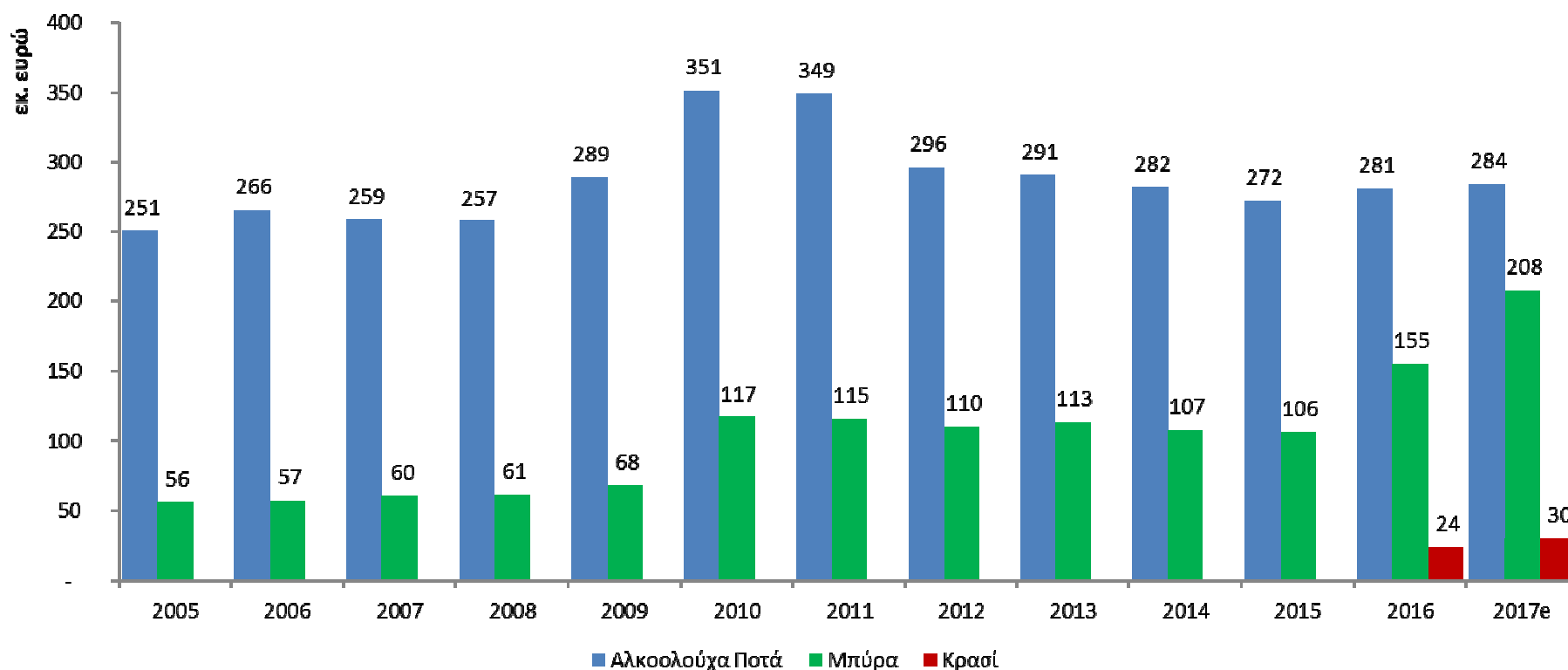
- ...επηρεάζοντας και το τουριστικό προϊόν, καθώς βρίσκεται πολύ υψηλότερα σε σύγκριση με τουριστικά ανταγωνιστικές χώρες
- 2 ή και 3 φορές υψηλότερος από Ιταλία, Πορτογαλία και Ισπανία

Πηγή: Spirits Europe, Eurostat, IOBE.

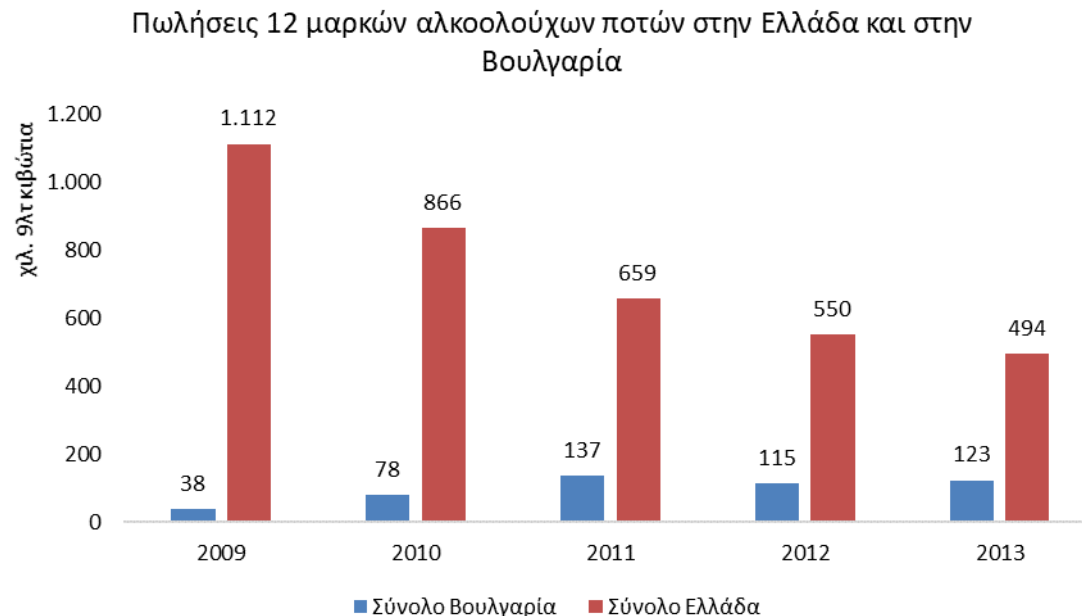
Τα φορολογικά έσοδα έχουν σταθεροποιηθεί στα €280 εκατ. περίπου

- Παρά τις διαδοχικές αυξήσεις φόρων, η αύξηση των εσόδων του 2010-2011 αποδείχθηκε πρόσκαιρη

Οι αυξήσεις φόρων δημιουργούν ευνοϊκό περιβάλλον για φοροδιαφυγή και παρεμπόριο (1)

- Η αύξηση του ΕΦΚ σε συνδυασμό με την ύφεση της ελληνικής οικονομίας οδήγησαν σε κατακόρυφη μείωση των καταγεγραμμένων πωλήσεων αλκοολούχων ποτών στην εγχώρια αγορά
- Ένα μέρος της κατανάλωσης υποκαθίσταται από παρανόμως διακινούμενα αλκοολούχα ποτά
- Η μείωση της καταγεγραμμένης κατανάλωσης ποτών στην Βόρεια Ελλάδα, συνοδεύτηκε και από αύξηση των πωλήσεων στην Βουλγαρία

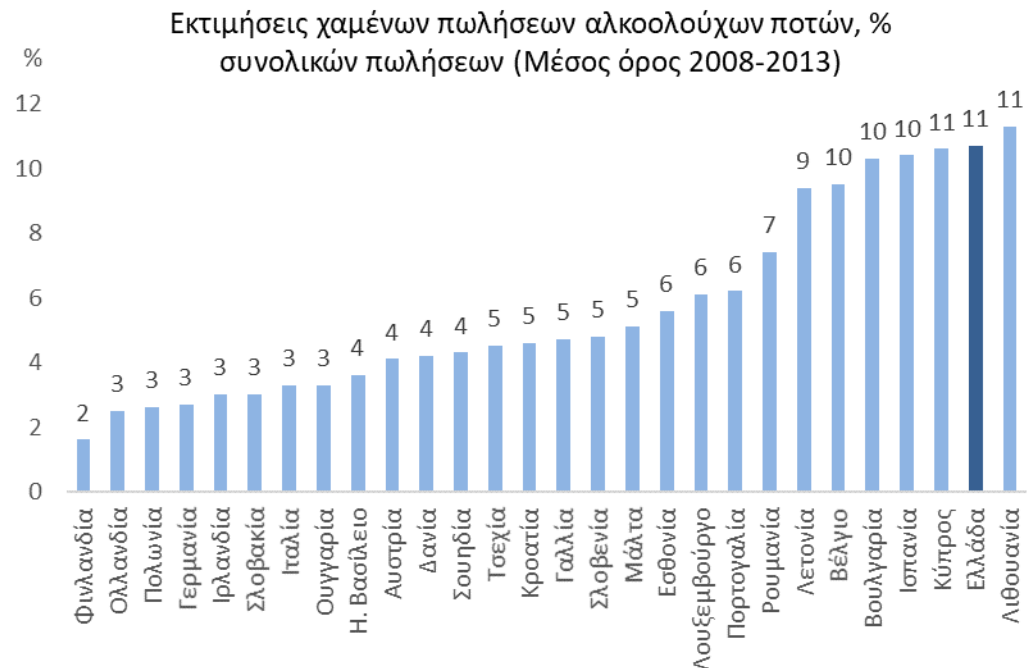

Πηγή: Ανάλυση IOBE.

Οι αυξήσεις φόρων δημιουργούν ευνοϊκό περιβάλλον για φοροδιαφυγή και παρεμπόριο (2)

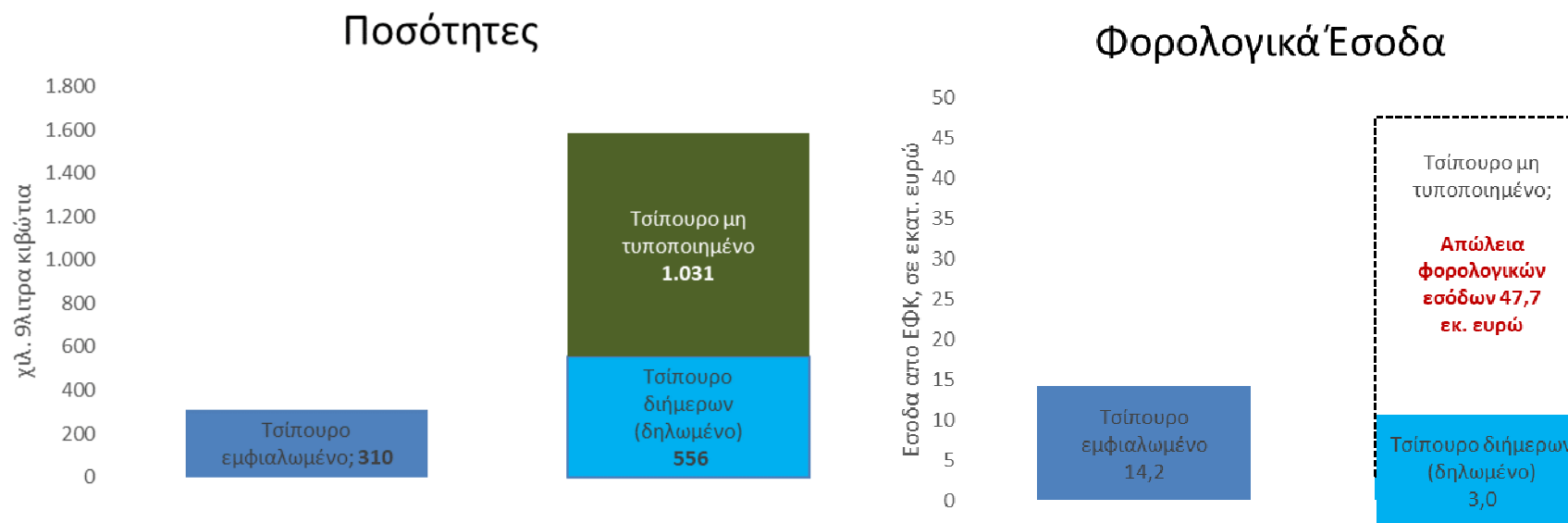
- Οι παραβάσεις πνευματικών δικαιωμάτων στον τομέα των αλκοολούχων ποτών **μειώνουν τις πωλήσεις κατά €740 εκατ.** ή 4,4% της συνολικής αγοράς (Μελέτη EUIPO, 2016)
- Σημαντικές **επιπτώσεις και στην Υγεία** από την κατανάλωση παράνομων αλκοολούχων ποτών (π.χ. πάνω από 50 άτομα έχασαν τη ζωή τους και δεκάδες άλλοι υπέφεραν από σοβαρές παθήσεις μετά από κατανάλωση παράνομων ποτών που περιείχαν μεθανόλη).
- Το μέγεθος των παράνομων αγορών συνδέεται ευθέως με υπερβολικές αυξήσεις στους φόρους των νόμιμων προϊόντων.

Η Ελλάδα είναι στη δεύτερη υψηλότερη θέση στην ΕΕ, με ποσοστό 11%, με κριτήριο το μέγεθος των χαμένων πωλήσεων νόμιμων αλκοολούχων ποτών

Προϊόν απόσταξης διήμερων αποσταγματοποιών - Τσίπουρο διημέρων

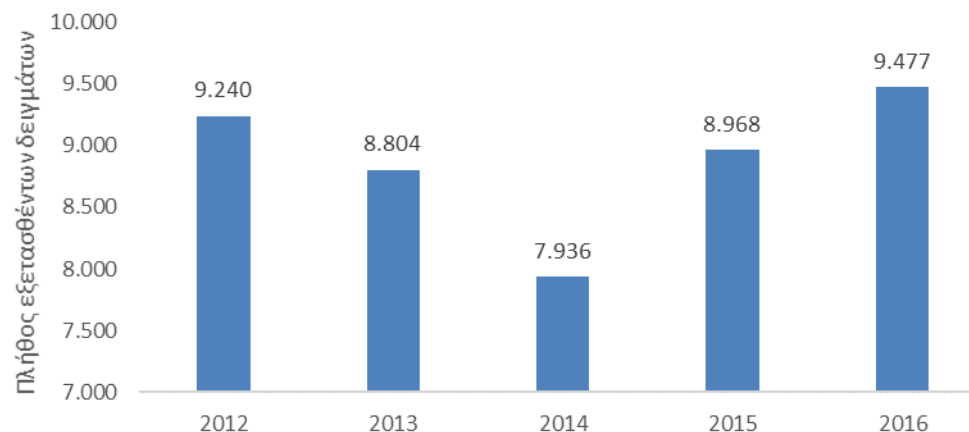
- Διαχρονικό πρόβλημα στην Ελλάδα, το οποίο επιδεινώνεται με την αύξηση των φόρων, η διακίνηση των παράνομων ποσοτήτων τσίπουρου με «κέλυφος» το τσίπουρο διημέρων
- Σχεδόν 2πλάσιες ποσότητες του δηλωμένου τσίπουρου διημέρων διακινείται παράνομα, και σχεδόν 3πλάσιο από το εμφιαλωμένο τσίπουρο
- Σημαντική απώλεια φορολογικών εσόδων, περίπου €50 εκατ., με συντηρητικές εκτιμήσεις
- Με βάση το πόρισμα του Υπουργείου Οικονομικών (2012), οι ποσότητες και οι απώλειες φορολογικών εσόδων είναι διπλάσιες

Η ενίσχυση των ελέγχων μπορεί να βελτιώσει το πρόβλημα

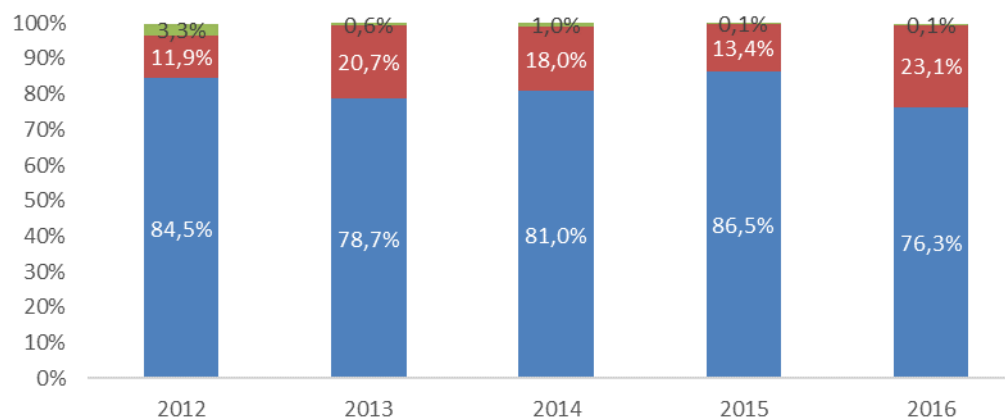
- Οι έλεγχοι έχουν αυξηθεί σημαντικά τη διετία 2015-2016, με περίπου 9,5 χιλ. δείγματα αλκοολούχων

Πλήθος ελέγχων του Γενικού Χημείου του Κράτους σε δείγματα αλκοολούχων ποτών

- Περίπου το ¼ των δειγμάτων ήταν μη κανονικά, αυξημένο ποσοστό σε σύγκριση με την περίοδο 2012-2015

Αποτελέσματα ελέγχων

Πηγή: Γενικό Χημείο του Κράτους.

■ Κανονικά ■ Μη κανονικά ■ Μη κανονικά-μη ασφαλή

Άλλες οικονομικές και κοινωνικές επιδράσεις

Η αύξηση της φορολογίας, σε ένα δυσμενές οικονομικό περιβάλλον, χωρίς το αναγκαίο ελεγκτικό πλαίσιο δημιουργεί σημαντικές αρνητικές επιδράσεις:

- Απώλειες από την αύξηση των διασυνοριακών αγορών
- Μείωση της ανταγωνιστικότητας του εγχώριου τουριστικού προϊόντος
- Έξαρση του λαθρεμπορίου αλλά και της νοθείας
- Κίνητρα για φοροδιαφυγή
- Επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία λόγω αύξησης της νοθείας στα ποτά

Προτάσεις για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας του κλάδου (1/2)

- Εντατικοποίηση των ελέγχων
- Δημιουργία ισότιμων όρων εμπορίας για τα αποστάγματα (ούζο, τσίπουρο)
 - (ισχυρότερη διαπραγματευτική δύναμη στην ελληνική κυβέρνηση να υπερασπιστεί τη διατήρηση της έκπτωσης 50% στον ΕΦΚ που εφαρμόζεται στο τυποποιημένο τσίπουρο)
- Έλεγχος του τρόπου συσκευασίας και εμπορίας του προϊόντος απόσταξης των διημέρων.
- Συντονισμός ελεγκτικών μηχανισμών για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα
- Αποτελεσματική χρήση των ηλεκτρονικών μέσων για τον εντοπισμό της φοροδιαφυγής
- Δημιουργία και λειτουργία ενιαίας βάσης δεδομένων όλων των αρχών με μητρώο για όσους συλλαμβάνονται για λαθρεμπορία και ηλεκτρονικής πλατφόρμας με στοιχεία ιχνηλασιμότητας.
- Δημιουργία ηλεκτρονικού μητρώου διήμερων αποσταγματοποιών και αμβυκούχων (ιδιοκτητών καζανιών), στη βάση του πληροφοριακού συστήματος των Τελωνείων ICIS-net, για τη διευκόλυνση του έργου των ελεγκτικών μηχανισμών.

Προτάσεις για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας του κλάδου (2/2)

- Παράλληλα με τις ενέργειες εκ μέρους της πολιτείας, θεωρείται σημαντική και η συνεισφορά των επιχειρήσεων στο πλαίσιο της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, π.χ. με τη Χορηγία ειδικού εξοπλισμού στις ελεγκτικές αρχές για τον εντοπισμό παράνομα διακινούμενων φορτιών προϊόντων, ώστε να ενισχυθεί ο ελεγκτικός μηχανισμός.
- Η σταδιακή μείωση της φορολογίας, σε συνδυασμό με τη λήψη διαρθρωτικών μέτρων, εκτιμάται ότι θα έχουν θετικές επιδράσεις στον κλάδο των αλκοολούχων ποτών με προεκτάσεις και στη συνολική οικονομία, προκαλώντας βελτιώσεις:
 - ▣ Στα εισοδήματα
 - ▣ Στα φορολογικά έσοδα
 - ▣ Στο βαθμό εισπραξιμότητας των φόρων
 - ▣ Στη συρρίκνωση του λαθρεμπορίου ποτών
 - ▣ Καταπολέμηση της παράνομης παραγωγής και κατ' επέκταση διακίνησης του τσίπουρου διημέρων με θετικές επιπτώσεις στα δημόσια έσοδα και στη δημόσια υγεία.
 - ▣ Βελτίωση του τουριστικού προϊόντος, ειδικά σε σχέση με ανταγωνιστικές μεσογειακές και βαλκανικές χώρες, όπου ο ΕΦΚ κυμαίνεται σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα.

Ευχαριστούμε πολύ!

www.iobe.gr

@iobe_feir

@iobe.foundation